

Korttelikehityssuunnitelma Mänttä-Vilppulan keskusta Luonnossuunnitelmat liike- ja asuinrakennuksesta

Kortelainen Olli
Rajala Riia

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2022

Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma

KORTELAINEN OLLI, RAJALA RIIA:
Korttelikehityssuunnitelma Mänttä-Vilppulan keskusta
Luonnossuunnitelmat liike- ja asuinrakennuksesta

Opinnäytetyö 58 sivua, joista liitteitä 15 sivua
Toukokuu 2022

Mänttä-Vilppula on pitkään kaivannut keskustaa elävöittävää uudistusta. Kaupunkilaiset ansaitsevat elävän ja vilkkaan keskustan, mutta nykyään liiketiloista katoavat yrittäjät ja lukuisat keskustaan sijoitetut autopaikat ammottavat tyhjyyttä. FCG arkkitehdit -suunnittelutoimisto laati Mäntän keskustaan uuden yleissuunnitelman, joka valmistui vuonna 2016, mutta konkreettisia toimenpiteitä ei ole kuitenkaan edelleenkään tehty keskustan kehittämiseksi.

Opinnäytetyössä tarkastellaan Mäntän kirkkotorin kulmaan sijoituvaa, keskustan yleisilmeen kannalta oleellista liikerakentamisen tonttia ja sen kehitysmahdollisuuksia. Nykytilassaan tontti pitää sisällään hotellin, ravintola-alan liiketiloja ja suojellun rakennuksen vuodelta 1924. Tällä hetkellä tontti on ulkonäöllisesti ja toiminnallisesti tympeä ja luotaantyöntävä, ja opinnäytetyön keskeisin tavoite oli tutkia keinoja, joilla muovataan kohteesta kaunis ja miellyttävä kaupunkilaisten oleskelupaikka.

Suunnitteluratkaisuja ohjasi tilaajan tulevaisuudennäkemykset ja tavoitteet. Opinnäytetyössä laadittiin hankesuunnitelmatasoinen korttelikehityssuunnitelma, jossa suunniteltiin tontille uusi asuinkerrostalo sekä tilaajan ravintola-alan yritykselle uudet, paremmin mänttäläisiä palvelevat tilat.

Työn tilaaja oli tiiviisti mukana suunnittelussa projektin edetessä. Työ todettiin onnistuneeksi kokonaisuudeksi, joka tukee tilaajan visiota Mäntän keskustan kehittamisestä.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme of Construction Architecture
KORTELAINEN OLLI, RAJALA RIIA:
Block Development Plan To The City Centre Of Mänttä-Vilppula
Concept Design for Commercial & Residential Buildings

Bachelor's thesis 58 pages, appendices 15 pages
May 2022

The city of Mänttä-Vilppula, like many other small towns in Finland, has needed a reform for its downtown area for a long time. The city centre feels deserted and lifeless, due to empty commercial spaces and monotonous views. FCG architects designed a general plan for the development of Mänttä's downtown area in 2016, but no concrete actions have been taken since to improve the city centre.

The purpose of this thesis was to brighten the downtown area of Mänttä by improving a non-functional commercial block in the city centre. The objective was to produce plans for a renewed block structure consisting of an up-to-date commercial building alongside an additional block of flats. In its current state, the lot includes a hotel, restaurant businesses, and a protected building from 1924. All buildings, excluding the protected one, will be demolished. The work was conducted in collaboration with the owner of the property.

The study was carried out as a project. It involved learning about the history of Mänttä and getting to know the proper design principles of commercial and residential building design. The actual design work was done with Archicad 3D modeling software.

As a result, the drawings and illustrations of the block and the new buildings were produced for the customer. The purpose of the design material is to serve as a frame of reference for a future zoning change, which must be applied for the area if the client desires to move to the implementation phase. The material will be used as a starting point for future designers working on more detailed construction drawings on the lot.

Key words: Mänttä, block development, commercial design, residential design

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	RAKENNUSPAIKKA	6
	2.1 Mäntän keskusta	6
	2.1.1 Tilaajan tontti	7
3	ALUEEN HISTORIAA	10
	3.1 Mäntän historia.....	10
	3.1.1 Tontin historia.....	11
4	TOIMEKSIANTO	13
	4.1 Aloituspalaveri.....	13
	4.2 Kohdekäynti	15
5	SUUNNITTELU.....	18
	5.1 Suunnitteluun liittyvät määräykset ja ohjeet	18
	5.1.1 Asemakaava.....	18
	5.1.2 Mäntän keskustan kehittämissuunnitelmat	19
	5.2 Ympäröivä rakennuskanta suunnittelun ohjaajana.....	20
	5.3 Luonnosvaiheet.....	25
	5.3.1 Massoittelu, sijoittelu	25
	5.3.2 Liikerakennuksen suunnittelun vaiheet.....	28
	5.3.3 Asuinkerrostalon suunnittelun vaiheet.....	32
	5.4 Lopputuotokset.....	37
	5.4.1 Valmiit suunnitelmat	37
6	POHDINTA	41
	LÄHTEET	42
7	LIITTEET	43

1 JOHDANTO

Mäntän keskustasta, ja tarkemmin kirkkotorin alueesta on pitkään puuttunut vilkkaus, yhteisöllisyys, sekä eläväinen keskustamaisuus, jota alun perin Mäntän kauppala suunniteltaessa yritettiin synnyttää. Jylhän vuonna 1928 valmistuneen kivikirkon pohjoispuolelle sijoittuva keskustori on tällä hetkellä varattu lähes kokonaan autopaikoitukselle. Keskustan liiketilat ovat lähivuosina tyhjentyneet uhkaavaa tahtia, ja torin lähes 80 autopaikasta on jatkuvasti tyhjillään melkein joka ikinen. Toinen torin ankeuteen vaikuttava tekijä on Itätorinkadun koilliskulmaan vuonna 2009 valmistunut S-Market-ruokakauppa. Sen sisäänkäynti ja pysäköintialue avautuvat torin toimivuuden kannalta täysin nurinkuriseen suuntaan, eli pois päin keskustorista, ohjaten ruokakaupassa asioivat ihmiset välttämään torialuetta täysin.

Opinnäytetyömme aiheena on Kauppaneuvoksenkadun ja R. Erik Serlachiuksen kadun kulmassa olevan tontin, ”Mäntykorttelin” kehittäminen uudisrakentamisen keinoin. Tontti sijaitsee Mäntän kirkon ja sitä ympäröivän puiston vieressä Keskustorin laidalla, ja on avainasemassa keskustan kaupunkitilan muodostumisen kannalta.

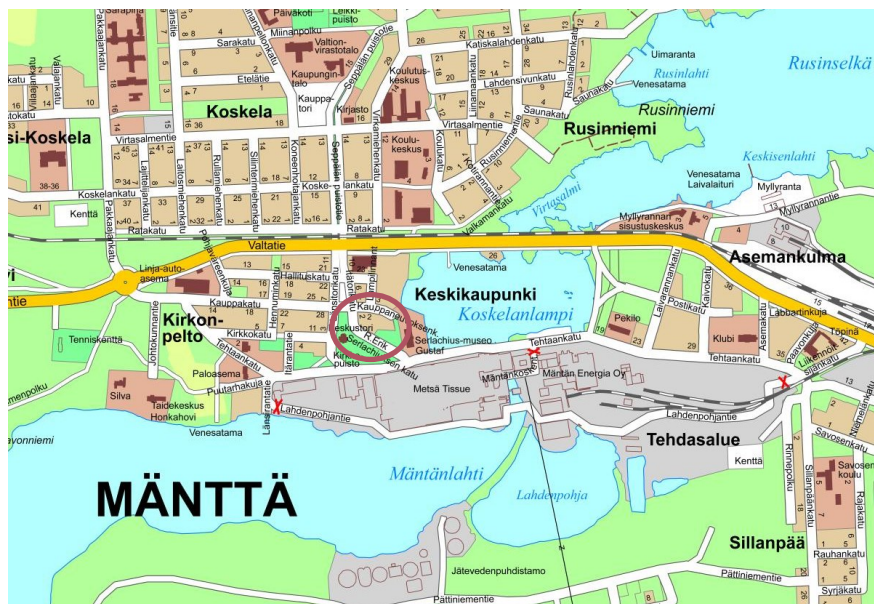
Opinnäytteemme tehdään yhteistyössä tilaajan, Hannu Viertokosken kanssa. Viertokoski omistaa tontin rakennuksineen ja yrityksineen. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda keskustan ilmettä kohentavat hankesuunnitelmatasoiset luonnospiirustukset kirkkotorin kulmaan rakennettavasta liikerakennuksesta, johon Viertokosken ravintolayritys sijoittuu. Tämän lisäksi laaditaan samanaikaisesti suunnitelmat uudesta asuinkerrostalosta, jonka Viertokoski rakennuttaa vanhan Hotelli Männyn paikalle.

Tontti on asemakaavassa määrätty liikerakennusten korttelialueeksi (AL). Opinnäytetyössä tuotettua materiaalia voidaan käyttää viitteenä tulevaisuuden asemakaavamuutosta laadittaessa.

2 RAKENNUSPAIKKA

2.1 Mäntän keskusta

Mänttä-Vilppula on järvien ympäröimä Pohjois-Pirkanmaalainen alle 10 000:n asukkaan kaupunki Suomessa. Kuntaliitoksen myötä vuonna 2009 Mänttä ja Vilppula liitettiin yhdeksi kaupungiksi, Mänttä-Vilppulaksi. Mäntällä ja Vilppulalla on kuitenkin edelleen omat keskustansa. Mäntän keskusta-alue rajautuu pohjoiseteläsuunnassa kaupungintalon ja kirkon välille. Keskustan läpi kulkee pohjoisessa Seppälän puistotie sekä eteläpuolella Länsi- ja Itätorinkadut. Katujen varrelle sijoittuu Mäntän palvelut, kuten kirjasto, ruokakaupat, pienemmät erikoisliikkeet sekä ravintolat ja kahvilat.



KUVA 1: Karttakuva Mänttästä (Karttatiimi)

Mäntän keskustan yleisilmettä hallitsee edelleen teollisuusrakennukset ja keskustan tuntumassa toimii aikoinaan Gustaf Adolf Serlachiuksen perustama pape-ritehdas. Tehtaat ja niihin liittyvä yhdyskunta on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Mäntässä vaikuttaa edelleen vahvasti Serlachiuksen myötä myös taide. Serlachiuksen mukaan on perustettu Mänttään taidemuseoita ja Mänttä-Vilppulaa kutsutaan vakiintuneesti Taidekaupungiksi. Mäntässä yhdistyvät taide, vesistön ympärille rakennettu teollisuus sekä arvokas teollisuusarkkitehtuuri. (Mäntän keskustan yleissuunnitelma 2016, 6.)



KUVA 2: Kuva Mäntän keskustasta Seppälän puistotieltä (Rajala 2022)

2.1.1 Tilaajan tontti

Tilaajan tontti sijoittuu keskeiselle paikalle Mäntän keskustan eteläpuolelle, kirkon ja taidemuseo Gustafin väliin. Kirkon puiston kasvillisuus tuo viihtyvyyttä myös tontille, johon tämän opinnäytetyön suunnitelma tehdään. Kirkkopuiston takana sijaitsee paperitehdas. Tontin läheisyydessä, hieman kauempana keskustakatua on valkoinen rakennus, vuonna 1934 G.A. Serlachius Osakeyhtiön pääkonttoriksi valmistunut nykyinen taidemuseo Gustaf (Rakennetun ympäristön selvitys 2015, 30). Mäntän keskustan keskeiset teemat, teollisuus sekä taide näkyvät siis tilaajan tontin ympäristössä hyvin vahvasti.

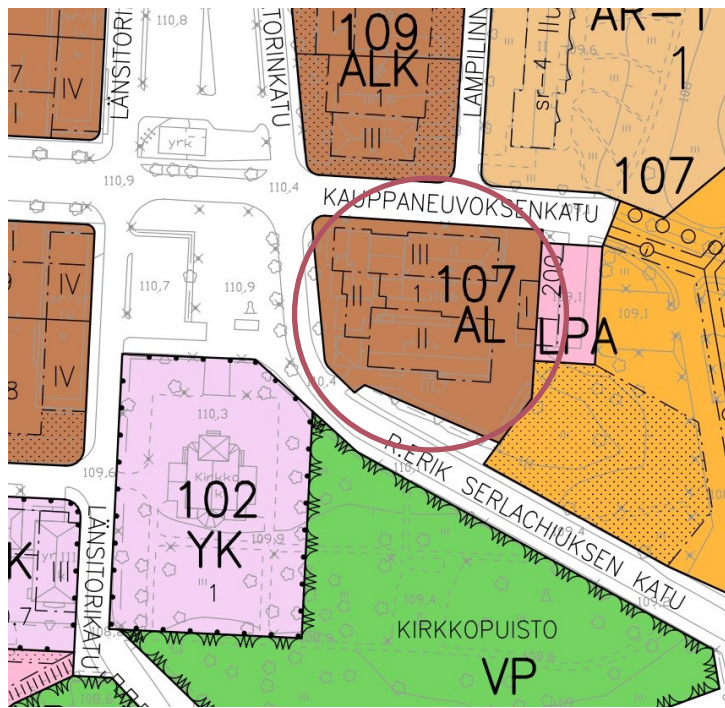


KUVA 3: Tilaajan tontti Lampilinnantieltä (Kortelainen 2022)

Tontin pinta-ala on noin 3,5 hehtaaria. Tontilla on valkeaksi rapattu vuonna 1924 valmistunut rakennus, joka kuuluu vuonna 2015 tehdyn Mänttä-Vilppulan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksen mukaan kaupungin suojeltuihin kohteisiin. Tontilla sijaitsee myös vuonna 1958 valmistunut hotelliravintola. Tilaajan tontin aluetta on kutsuttu nimellä Mänty-kortteli.



KUVA 4: Tontilla sijaitseva hotelli Mänty (Kortelainen 2022)



KUVA 5: Ote asemakaavasta (Mänttä-Vilppulan kaupunki)

3 ALUEEN HISTORIAA

3.1 Mäntän historia

Mäntän teollisuuden kehitys alkoi, kun Gustaf Adolf Serlachius rakennutti Mäntän koskelle puuhiomon vuonna 1868. Mäntän koski on suuri syy teollisuuden kehitykselle Mäntässä. Puuhiomon laajennuttua alueelle rakentui paperitehdas 1882 ja selluloosatehdas 1913. (Museovirasto 2009.) Mäntän teollistumista tuki myöskin Serlachiuksen rakennuttama junarata Mäntän ja Vilppulan välille (Mäntän keskustan yleissuunnitelma 2016, 6).



KUVA 6: Ilmakuva Mäntän keskustasta (Mänttä-Vilppulan kaupunki N.d.)

Vuorineuvos Serlachiuksen kiinnostus yhdyskuntasuunnitteluun, arkkitehtuuriin ja taiteeseen on vaikuttanut Mäntän muovautumiseen vahvasti. Nykyinen Mänttä on alkanut muodostumaan jo 1920-luvulla. W.G. Palmqvistin suunnittelema kirkko rakennettiin Mäntän keskustan eteläosaan vuonna 1928. Mäntän suunnittelussa on ollut mukana muitakin tunnettuja arkkitehteja, kuten Eliel Saarinen, ja Thomén arkkitehtiveljekset. (Museovirasto 2009.) 1940-luvulla arkkitehti Heimo

Kautonen kutsuttiin kaavoittamaan Mänttää Serlachiuksen toimesta. Gösta Serlachiusta seurannut R.Erik Serlachius osallistutti arkkitehtuurisuunnittelussa myös kuntaa. 1950-luvulla keskustaan rakennettiin Seppälän puistotie, jonka rooli oli tuoda keskustaan puistomainen pääkatu teollisen yleisilmeen rikkomiseksi. Seppälän puistotielle rakennettiin liikerakennuksia sekä Itätorinkadun varrelle rakentui pankkirakennuksia, joiden pääjulkisivut katsoivat kirkkotorin suuntaan. (Mäntän keskustan yleissuunnitelma 2016, 6-7.)

1970-luvulla Mäntän keskustaa alettiin kehittää kunnan johdolla kaupunkimaisemmaksi aikansa ihanteiden tapaan. Pauli Lehti palkattiin kauppalan omaksi arkkitehdiksi, mutta suunnittelu tapahtui edelleen Serlachius-yhtiön kanssa yhteistyössä. 1980-luvulla uudisrakentaminen hiipui Mäntän keskustassa. Serlachius-yhtiön osallisuus näkyi entistä vähemmän kaupungin arkkitehtuurissa, kun tehtaan vaikutus ja teollistamisen henki heikentyivät. (Mäntän keskustan yleissuunnitelma 2016, 6.)

3.1.1 Tontin historia

Tilaajan tontilla on toiminut osuusliike Mänty. Päämyymälän ensimmäinen, nykyisin suojelukohteena oleva rakennus, valmistui vuonna 1924. Rakennuksen alakerrassa toimi myymälä- sekä konttoritilat ja yläkerrassa oli toimihenkilöiden asuntoja. Rakennusta laajennettiin alkuperäisten suunnitelmien mukaan vuonna 1936, ja 1958 tontille valmistui kaksikerroksinen hotelliravintola. Valmistuessaan Männyn liikekorttelissa oli kauppalan suurin liikekeskus. Korttelin monivaiheinen rakennuskanta kertoo osuusliike Männyn kasvusta ja menestyksestä. (Rakennetun ympäristön selvitys 2015, 50.)



KUVA 7: Suojeltu kohde, jossa on toiminut osuusliike Mänty (Kortelainen 2022)

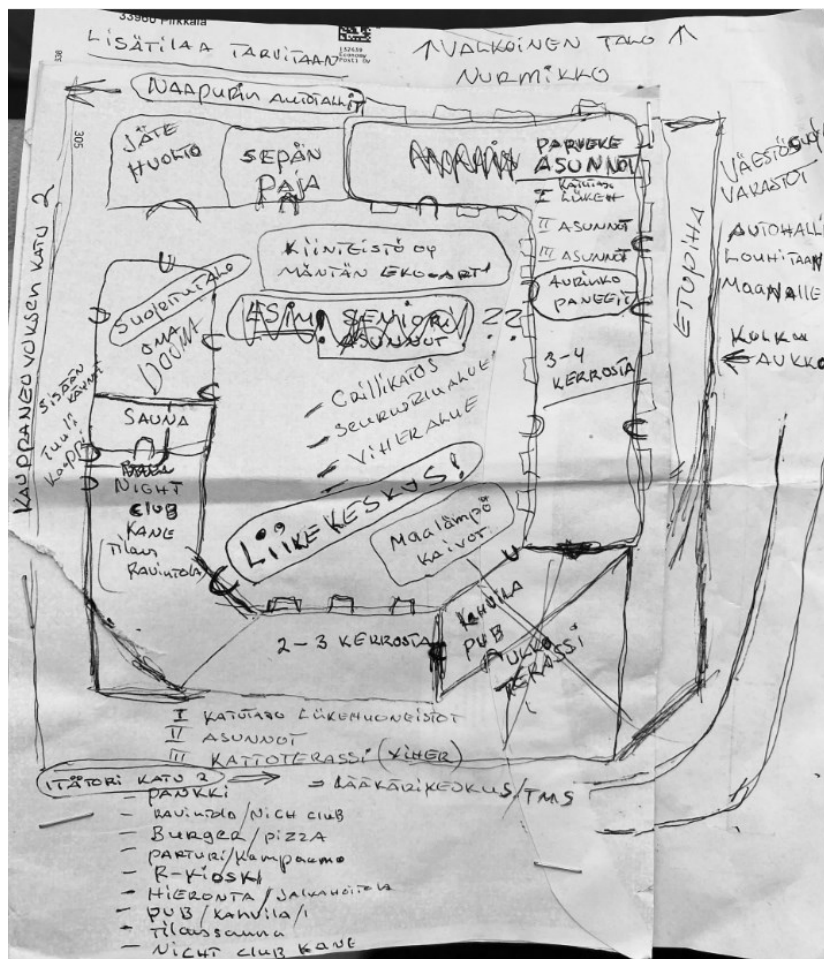
Tontin läheisyydessä sijaitseva Serlachius-yhtiön entinen pääkonttori rakennettiin vuonna 1934. Valter ja Bertel Jung ovat suunnitelleet klassismia ja modernismia edustavan pääkonttorin, jonka vakiintunut nimitys on ”Valkoinen talo”. Gösta Serlachiuksen taidesäätiö osti pääkonttorirakennuksen, joka avasi ovensa taidemuseona vuonna 2003. Museo Gustaf esittelee metsäteollisuuden, G.A. Serlachius Osakeyhtiön, sekä Mäntän historiaa. (Rakennetun ympäristön selvitys 2015, 30.)

4 TOIMEKSIANTO

Toimeksianto opinnäytetyöhön saatiin tammikuussa tutkinto-ohjelmamme koulutuspäällikön, Minna Nyström-Järvisen kautta, tilaajan otettua ensin häneen yhteyttä. Tämän jälkeen sovimme opinnäytetyölle aloituspalaverin tilaajan ja opinnäytteemme ohjaajan Tytti Kaitalan kanssa. Palaveri pidettiin Tampereen ammattikorkeakoululla.

4.1 Aloituspalaveri

Alkuperäinen toimeksianto oli hyvin erilainen siitä, millaiseksi lopputulos muovautui. Tilaajalla oli mukanaan vapaalla kädellä piirretty luonnos koko korttelin kiertävästä ohuesta murimaisesta umpikorttelirakenteesta, joka kantoi työnimeä Kiinteistö Oy Mäntän Eko-Art.



Kuva 8: Mäntän Eko-Art (Viertokoski 2022)

Tilaaajan luonnoksessa nykyisen hotellirakennuksen tilalle istui L-mallinen asuin-kerrostalo, joka tarjosi näkymiä viereiselle Koskelanlammelle ja kirkonpuistoon päin. Kerrostalon katolle hän kertoi haluavansa vehreitä kattoterasseja ja aurinkopaneeleja tukemaan ekologista imagoa, jota hän halusi korttelin kantavan. Nykyisen yökerhoyrityksensä Morgan Kanen hän halusi sijoittuvan uudessa korttelirakenteessa samaan vanhaan paikkaan torin kulmalle, mutta uuden ryhdikkäämmän rakennuksen tiloihin. Kyseisen 1-kerroksisen yökerhorakennuksen tilaaja halusi kuitenkin uudessa suunnitelmassa kasvavan 2–3:n kerroksen korkeuteen, jolloin se muodostaisi näyttävän liikekeskuksen torin laidalle. Umpikorttelin sisäpihalle luonnoksessa sijoittui viheralueita ja grillikatoksia, jolloin autopai-koituksen ainoa mahdollinen sijoituspaikka olisi maan alle louhittavassa pysäköintihallissa.

Palaverissa käytyjen keskustelujen pohjalta päätettiin, että vaikka keskustaan vuonna 2016 laadittu yleissuunnitelma täytyy pitää suunnittelun lähtökohtana kaupunkikuvallisessa mielessä, ei rakennussuunnittelussa tulisi ottamaan mallia FCG-arkkitehtien näkemyksestä. Tilaaajan visio Mäntykorttelin rakennuksien tulevasta yleisilmeestä oli ristiriidassa edellä mainitun suunnitelman kanssa. Päätettiin seuraavien päivien aikana ottaa yhteyttä viranomaisiin tilaten heiltä suunnittelun lähtötiedoiksi alueen karttapaketit ja olemassa olevat vanhat piirustukset tontilta. Tilaaajan yhteistyökumppanilta, Teemu Kiviseltä, vastaanotettiin dwg-muotoisia piirustuksia. Kivinen oli digitoinut muun muassa suojellun rakennuksen ja hotellin piirustuksia saneerauksen yhteydessä. Palaverin päätteeksi sovittiin kohdekäynti ja tutustumiskierros rakennuspaikalle, jotta päästäisiin havainnoimaan omin silmin tilojen hyviä ja huonoja puolia.



KUVA 9: FCG arkkitehtien näkemys Mänty-korttelin kulmasta (FCG arkkitehdit 2016)

4.2 Kohdekäynti

29. tammikuuta matkustettiin paikan päälle Mänttään tarkastelemaan kohdetta ja tiloja, sekä valokuvaamaan tulevan suunnittelutyön helpottamiseksi. Kokouksessa keskusteltiin tarkemmin monista suunnittelun lähtökohdista, ja sovittiin että suunnittelutyötä lähestytään hieman toisin kuin aloituspalaverissa oli puhuttu. Päästiin yhteisymmärrykseen siitä, että tulevan suunnitelman tulisi kunnioittaa tontilla olevaa kulttuurihistoriallisesti merkittävää suojeltua rakennusta. Uusien tontille suunniteltavien rakennusten tulisi olla näyttäviä ja moderneja, mutta ne eivät saisi alistaa suojeltua rakennusta. Rakennusten tulisi myöskin sopia koko Mäntän keskustan kontekstiin. Kävi lisäksi ilmi, että tontilla sijaitseva autosuoja-rakennus tultaisiin myös purkamaan uudisrakentamisen tieltä.



KUVA 10: Tontilta purettava autosuoja (Kortelainen 2022)

Sovittiin, että kaikessa suunnittelussa tulisi ottaa huomioon kustannustehokkuus. Oli siis luonnollista, että asuinkerrostalo toteutettaisiin suorakulmion muotoisella rungolla, ja ettei se olisi rakenteellisesti kytketty uuteen liikerakennukseen. Tilaaja halusi kerrostaloon mahdollisimman paljon asuntoja, mutta koska Mäntän keskusta on rakennuskannaltaan melko matalaa, ehdotettiin että luonnostelussa edetään 4.–5. -kerroksisella rakennusmassalla.



KUVA 11: Tontilta purettava hotelli (Kortelainen 2022)

Seuraavaksi asialistalla oli uuden liikerakennuksen tilat. Tilaaja kertoi, että liikerakennuksen tulisi olla nykytilanteen mukaisesti kiinni suojellussa talossa, sillä suojeltu rakennus pitää tällä hetkellä sisällään tilaajan vuokrasaunatilat, ja niistä tulisi tulevaisuudessakin olla yhteys liikerakennuksen sisälle sijoittuvaan ravintolaan. Suunnitelmassa tultaisiin sijoittamaan liikerakennuksen maantasokerrokseen uusia trendikkäitä ravintola-, kahvila-, sekä liiketiloja, sekä toiseen kerrokseen taidetiloja ja ravintolaparven. Näin pidettäisiin Mäntän keskustan elävöittäminen prioriteettina. Uusi yökerho tulisi olemaan rakennusmassan keskellä suojellussa rakennuksessa kiinni, jottei korttelin imago enää olisi vain "Morgan Kanan kulma". Nostamalla liikerakennuksen kerrosluku kahteen, saataisiin muodostettua torille päin särmikäs ja asenteellinen nurkka, joka alleviivaisi rakennuksen luonnetta torin uutena kulmana. Tilaajalle oli myös tärkeää muodostaa kulmaan oleskelufunktio, joten siihen ideoitiin kahvilan katettua terassia.



KUVA 12: Purettavan Morgan Kane -ravintolan kulma (Kortelainen 2022)



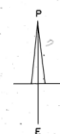
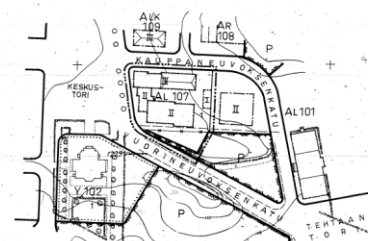
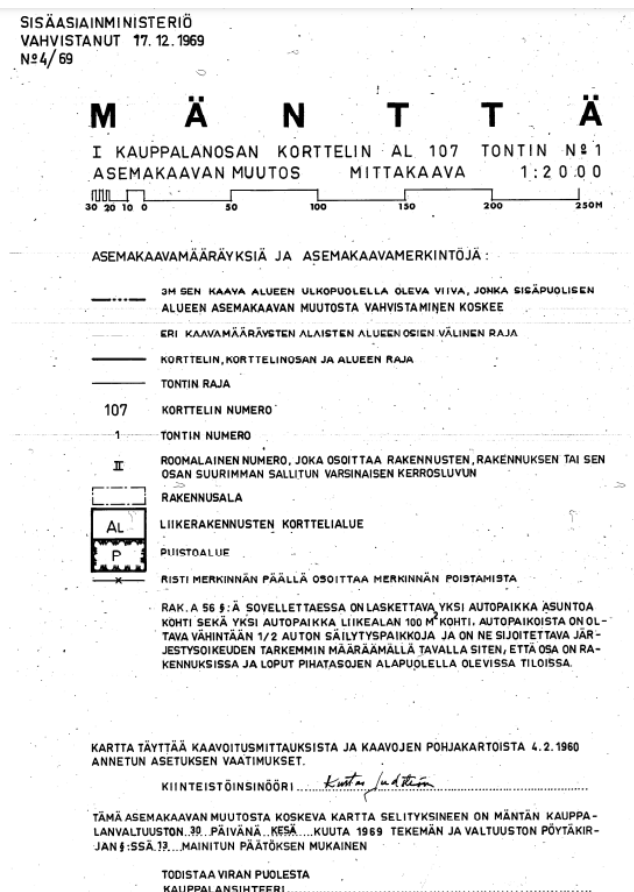
KUVA 13: Morgan Kane -ravintolan sahalaitainen julkisivu (Kortelainen 2022)

5 SUUNNITTELU

5.1 Suunnitteluun liittyvät määräykset ja ohjeet

5.1.1 Asemakaava

Suunnittelutyö alkoi luonnollisesti tutustumalla rakennuspaikkaan sen asemakaavamääräysten kautta. Mänttä-Vilppulan karttapalvelusta saatiin ladattua tontin asemakaavamääräykset ja kartan merkintöineen. Sisäasiainministeriö oli vahvistanut asemakaavan muutoksen tontille 17.12.1969, ja se oli uusien, voimassa oleva versio alueen asemakaavasta.



HELSINKISSÄ 5 PÄIVÄNÄ KESÄKUUTA 1969
H. KAUTIONEN, ARKKITEHTI

Kuva 14: Alueen asemakaava (Mänttä-Vilppulan kaupunki?)

Kaavaa tarkastellessa kävi ilmi, että moni tonttia ja sen rakennuksia sitova kaavamääräys on suorassa ristiriidassa projektimme tavoitteiden kanssa. Asemakaavassa osoitettu korkein sallittu kerrosluku tontilla on 3, ja tontti on kaavoitettu liikerakennusten korttelialueeksi kaavassa merkinnällä AL-1. (1. Kauppalanosan korttelin AL 107 tontin nro 1 asemakaavan muutos, 1969.) Tämä tarkoittaa, että

esimerkiksi tilaajan haluaman asuinrakennuksen rakentaminen tontille ei ole sallittua ilman laajaa kaavamuutosta. Kaavamuutoksen hakeminen on kirjallinen prosessi, jonka hakijan on esitettävä tarvittavat suunnitelmat ja piirustukset, joissa kerrotaan, mitä kaavamuutoksella halutaan saavuttaa. Tämän lisäksi hakijan täytyy liittää todistus siitä, että hän omistaa tai hallitsee tonttia, jota hakemus koskee. (Mänttä-Vilppulan kaupunki, N.d.) Tuotettavat dokumentit ja piirustukset tulisivat siis olemaan olennainen osa kaavamuutosprosessia, joka tilaajan on käytävä läpi, mikäli hän haluaa luonnossuunnitelmien pohjalta edetä toteutusvaiheeseen.

Kaavamääräys autopaikoituksesta tontilla on myös ongelmallinen projektin tavoitteiden toteutumisen kannalta:

Rak. A 56 §:ä sovellettaessa on laskettava yksi autopaikka asuntoa kohti sekä yksi autopaikka liikealan 100m² kohti. Autopaikoista on oltava vähintään ½ auton säilytyspaikkoja ja ne on sijoitettava järjestysoikeuden tarkemmin määräämällä tavalla siten, että osa on rakennuksissa ja loput pihatasojen alapuolella olevissa tiloissa. (1. Kauppalanosan korttelin AL 107 tontin nro 1 asemakaavan muutos, 1969.)

Määräys on selvästi vanhentuneiden suunnitteluperiaatteiden mukainen, ja koimme että sitä noudattamalla kortteli kokisi täysin tarkoituksperiämme päinvas-taisen muodonmuutoksen, sillä korttelia suunnitellaan ihmisille eikä autoille. 3,5 hehtaarin tonttia ei ole tarkoituksenmukaista täyttää autopaikoilla, koska tyhjiä parkkipaikkoja on jo entuudestaan keskustan alue täynnä.

5.1.2 Mäntän keskustan kehittämissuunnitelmat

Mäntän keskustan yleissuunnitelma on FCG arkkitehtien vuonna 2016 valmistunut kehityssuunnitelma Mäntän keskustan elävöittämiseksi. Sen tarkoitus oli uudistaa vuonna 2005 laadittua keskustakehityssuunnitelmaa. FCG:n suunnitelman pohjana oli 2015 järjestetty kehittämiskysely, joihin mänttäläiset saivat kertoa näkökulmiaan kaupungin keskustasta ja suunnasta, johon sitä pitäisi kehittää. Kehityskyselystä kävi ilmi, että mänttäläiset mieltävät keskustan keskipisteeksi liikennevalot (Keskustan kehittämiskyselyn tulokset, N.d.). Tämä kertoo siitä, että keskustalta puuttuu ihmisten kokoontumis- ja oleskelufunktio.

Kehittämiskyselystä kävi ilmi myös monia asioita, joita valtaosa mänttäläisistä piti epätoimivana ja korjausta kaipaavina. Niistä nostettiin esille yleissuunnitelmaa varten tärkeimpinä rakennukset, kirkkoaukio, Mäntykorttelin viereisen Koskelanlammen ympäristö, elävöittäminen ja tyhjät liiketilat. (Keskustan kehittämiskyselyn tulokset, N.d.) Nämä asiat ovat suoraan verrannollisia siihen, mitä opinnäytteen korttelikehityssuunnitelmalla halutaan parantaa ja luoda Mäntässä: kauniimpaa ja viihtyisämpää kaupunkitilaa.

Suunnitelman toteutettavuuden kannalta oli ensisijaisen tärkeää, että työ suunnitellaan käyttäen FCG:n yleissuunnitelmaa viitekehyksinä. Haasteena oli priorisoida tilaajan tavoitteet ja laatia suunnitelmasta hänen tarpeitaan vastaava. Yleissuunnitelmassa oli muovattu kirkkotorin laidalla sijaitsevaa Mäntykorttelia FCG:n näkemyksen mukaan elämyksellisyyttä ja elinvoimaisuutta tukevaksi rakenteeksi, (Mäntän keskustan yleissuunnitelma 2016, 15.) mutta tilaaja ei pitänyt korttelin yleisilmeestä, joten rakennussuunnitteluun täytyi ottaa eri näkökulma, jota ammennettiin ennemminkin ympäröivän rakennuskannan historiasta.

5.2 Ympäröivä rakennuskanta suunnittelun ohjaajana

Suunnittelun lähtökohtana oli ensisijaisesti kunnioittaa tontilla olevaa kulttuurihistoriallisesti merkittävää suojeltua, vuonna 1924 valmistunutta vaaleaksi rapattua kaksikerroksista rakennusta. Uusi ravintolarakennus suunniteltiin kiinni suojeltuun kohteeseen, mutta kytkentäkohta toteutettiin hienovaraisesti yksikerroksisella rakennusosalla. Uusissa rakennuksissa haluttiin toistaa suojellun kohteen vaaleaa yleisilmettä.

Mäntän kirkko vaikuttaa läheisellä sijainnillaan, arkkitehtuurillaan ja korkeudellaan vahvasti myös tilaajan tontin tunnelmaan. Mäntän kirkko valmistui vuonna 1928 ja se on omalaatuinen yhdistelmä arkkitehtuuria ja puuveistotaidetta (Museovirasto 2009). Kirkko on rakennettu kivistä ja tiilestä ja sen ulkoseinät on rapattu vaaleanruskeiksi. Kirkossa on edelleen jäljellä alkuperäisiä elementtejä, kuten ikkunat, luonnonkivijalka ja kupariset yksityiskohdat räystääsputkineen (Rakennetun ympäristön selvitys 2015, 48.) Mäntän kirkko on Mänttäläisten rakkain

rakennus museorakennusten ollessa toisella sijalla (Keskustan kehittämiskyselyn tulokset, N.d.).



KUVA 15: Mäntän kirkko (Kortelainen 2022)

Lähellä tilaajan tonttia sijaitsee myös 1934 rakennettu taidemuseorakennus Gustaf, joka edustaa 1930-luvun modernismia (Rakennetun ympäristön selvitys 2015, 30.) Tämän opinnäytetyön suunnitelmiin on otettu vaikutteita myös tästä kyseisestä rakennuksesta kunnioitten arvokasta yleisilmettä, vaaleaa rapattua julkisivua ja tyylikästä arkkitehtuuria.



KUVA 16: Taidemuseo Gustaf (Kortelainen 2022)

Mäntän keskustan Länsi- ja Itätorin katujen asuinkerrostalot, on rakennettu pääsääntöisesti 1950–70-luvuilla ja rakennusten ulkonäössä sekä arkkitehtuurissa on paljon aikansa tyyppillisiä piirteitä. Opinnäytetyön suunnitelmissa on pyritty huomioimaan nämä rakennukset, jotta ristiriitaa uuden ja vanhan rakennuskannan kesken ei syntyisi.



KUVA 17: Mäntän keskusta, Itätorinkatu (Rajala 2022)

Mäntän paperitehdas sijaitsee Mäntän keskustan tuntumassa, myöskin lähellä tilaajan tonttia. Tehdasrakennus ja sen korkea piippu ovat pääsääntöisesti punatiiltä ja huokuvat teollisuusyhdyskunnan tunnelmaa. Mäntän tehdas ja sen yhdyskunta löytyvät Museoviraston valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta (Metsäranta 2015.) Opinnäytetyön suunnittelupro-

sessissa keskityttiin myös teollisuuden huomioimiseen. Punatiilisen tehtaan läheisyyteen syntyi tyylikäs vaalea rakennuspari, kunnioittaen isoa hallitsevaa tehdasrakennusta, mutta jäämättä kuitenkaan sen varjoon.



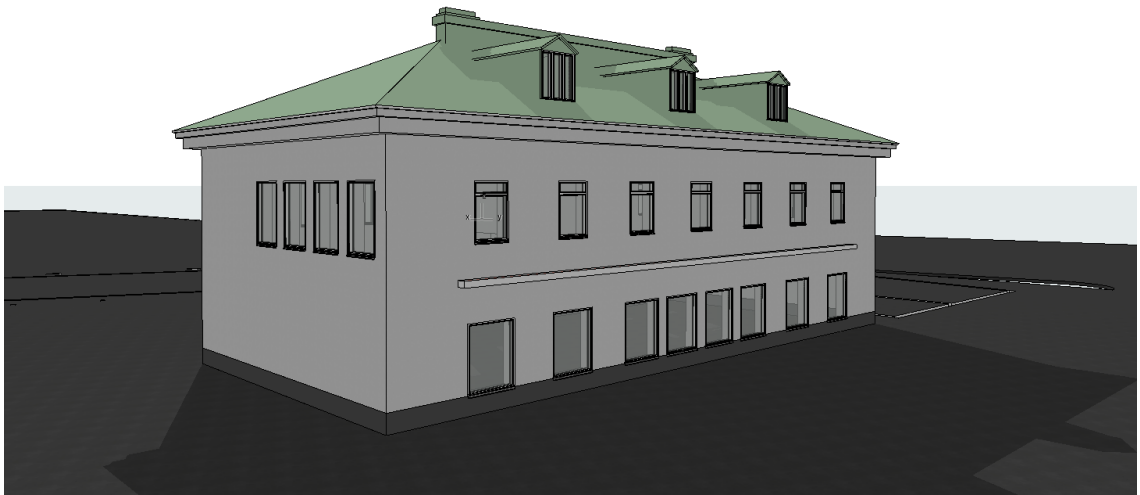
KUVA 18: Mäntän paperitehdas (Rajala 2018)

Mäntän keskustan teollinen ja taiteellinen imago sai tyylikkään ja luonnollisen jatkumon Mäntykortteliin suunnitelluista uusista rakennuksista. Uusi korttelisuunnitelma soljuu ympäristöönsä vanhaa ulkonäköään vahvemmin, kutsuu asukkaita korttelin palvelujen pariin sekä kunnioittaa rakennettua kulttuuriympäristöä kaikin tavoin.

5.3 Luonnosvaiheet

5.3.1 Massoittelu, sijoittelu

Koska suunnittelun lähtökohtana oli kunnioittaa tontin kulttuurihistoriallisesti merkittävää ja suojeltua rakennusta, suunnittelu aloitettiin mallintamalla suojellun rakennuksen valokuvia ja julkisivupiirustuksia apuna käyttäen.



KUVA 19: Suojeltu rakennus mallinnettuna kuvien ja piirustusten pohjalta (Kortelainen & Rajala 2022)



KUVA 20: Suojeltu rakennus (Kortelainen 2022)

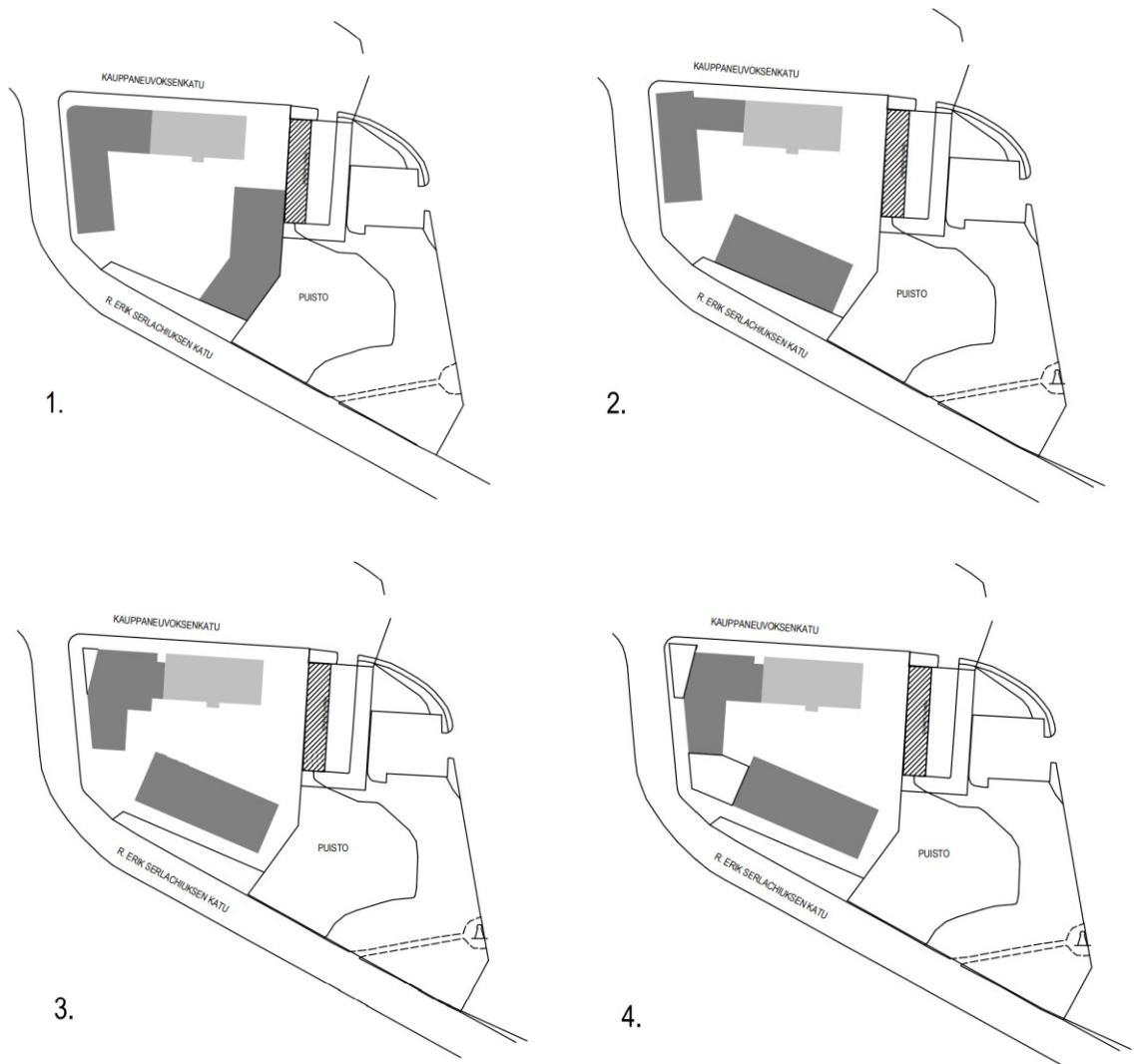
Uusi ravintolarakennus oli tarkoitus kiinnittää suojeltuun kohteeseen, samoin tavoin kuten purettava ravintolarakennus ja suojeltu kohde ovat kytköksissä toisiinsa tälläkin hetkellä. Tilaajalla on suojellussa kohteessa saunatilat, joita hän toivoo pystyvänsä hyödyntämään ravintolan yhteydessä jatkossakin. Ravintolarakennus ja suojeltu kohde yhdistettiin toisiinsa ravintolarakennuksen yksikerroksisella osalla, jonka katolla toimii ravintolan asiakkaille viihtyisä kattoterassi. Rakennusten yhdistymisvaiheen kohdalla on myöskin katettu sisäänkäynti asiakkaille.

Rakennukset haluttiin sijoittaa mahdollisimman lähelle tontin rajoja keskustan puolella urbaanin ja tiiviin katutilan saavuttamiseksi. Massoittelulla haluttiin parantaa rakennusten saavutettavuutta ja elävöittää keskustaa sekä korttelia mahdollisimman paljon.

Ensimmäisessä massoitteluluonnoksessa ravintolarakennus täytti tontin luoteiskulman rajoja myöten. Asuinkerrostalon sijoittelussa lähtökohtaisesti mietittiin idässä hämmöttävää järvimaisemaa, jonka seurauksena ensimmäisessä vaiheessa rakennus sijoittuu tontilla kaakkoon.

Suunnitelman kehittyessä asuinkerrostalo löysi kuitenkin luontevan paikkansa tontin eteläpäädyistä, kirkkopuiston läheisyydestä. Sijoittelun ansiosta rakennuksen massasta saatiin luontevan kokoinen ja asunnoille saatiin hyvät näkymät järvelle, kirkkopuistoon sekä keskustaan.

Ravintolarakennuksen luoteiskulmaan saatiin lohkaistua hyvä paikka asiakasterassille katutasoon, jolloin ihmiset ja toiminta keskittyvät kirkkotorin ja keskustan läheisyyteen. Näillä keinoilla pyrittiin virkistämään keskustan aluetta ja korttelialueen ravintolasta saatiin mahdollisimman lähestyttävä. Rakennusmassojen sijoittaminen lähelle katua mahdollistaa kuitenkin korttelialueelle suojaisan ja rauhallisen pihapiirin vilkkaan katualueen vastapainoksi.

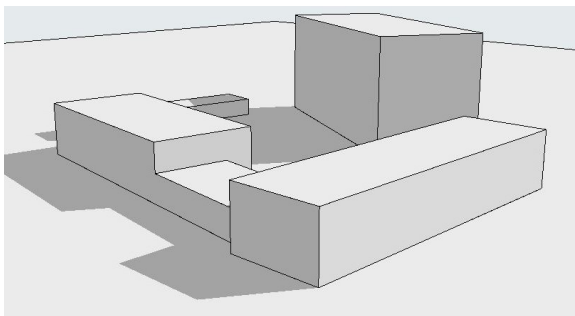


KUVA 21: Kaavio massoittelem kehittämisestä, ei mittakaavassa (Kortelainen & Rajala 2022)

Viimeisessä massoittelevaiheessa suojellun rakennuksen ja ravintolarakennuksen liitoskohtaan suunniteltiin sisäänkäynnin kohdalle sisennys. Sisennyksen myötä sisäänkäynti korostuu muusta julkisivusta. Sisennys myös lisää suojellun rakennuksen kyt kentään hieman hienovaraisuutta ja liitoskohta näyttää kadulle päin keveämmältä.

Myös sisäpihan linjaa muutettiin vielä ravintolarakennuksen osalta. Rakennuksen keskikohdasta ulkonevassa osassa oli ravintolan keittiöön liitetty lastauslaituri ja tuulikaappi, sekä työntekijöiden sosiaalitilat. Tämä haluttiin kuitenkin vielä muokata siten, että ulkoseinät olisivat suoralinjaisempia myöskin sisäpihan puolella. Tämän muutoksen ansiosta myöskin yksikerroksisen osan kattoterassi istui

suunnitelmaan paremmin, eikä rakennuksen muoto enää näyttänyt sisätilojen ehdoilla syntyneeltä.



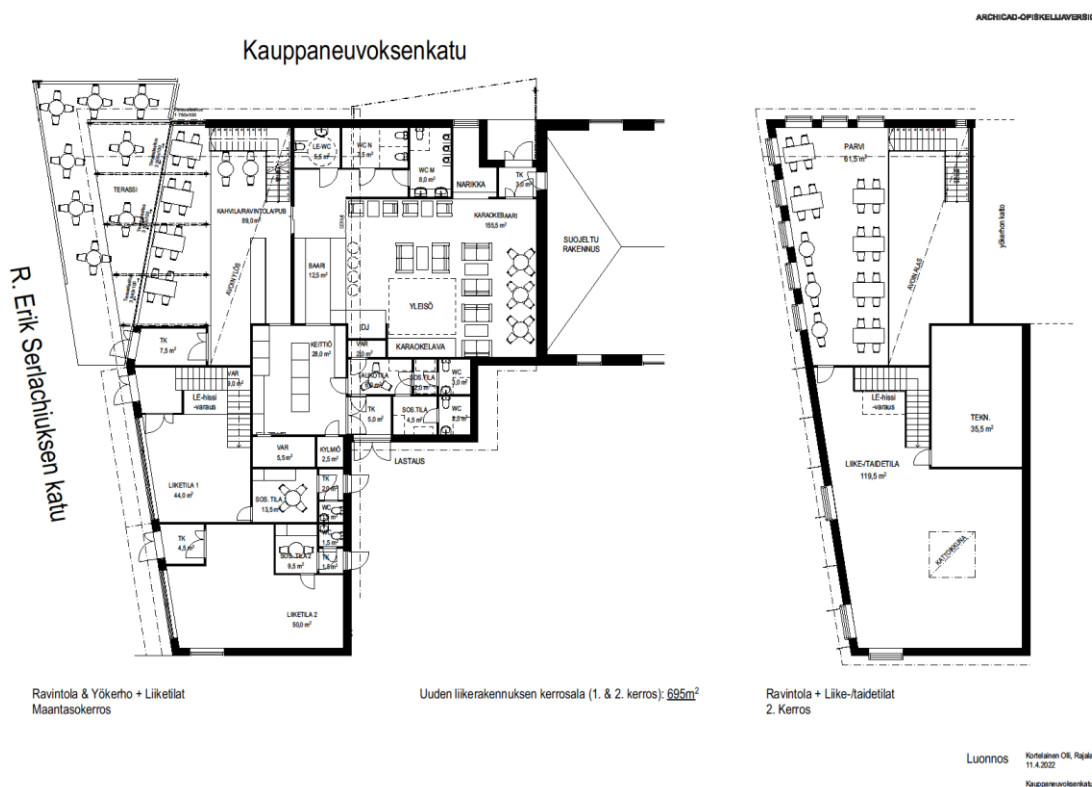
KUVA 22: Kuva massoittelun kehitys (Rajala 2022)

Jo heti suunnitteluprosessin aikaisissa vaiheissa oli selvää, että keskustan virkistämisen kannalta olisi tärkeää saada keskustan tuntumaan suuria ikkunoita, ravintolan terassi sekä sisäänkäynti. Lopullisessa suunnitelmassa ravintolarakennuksen toisen kerroksen parvi antaa katutasen terassille suojaisan ja viihtyisän tilan, joka kutsuu asiakkaita luokseen.

5.3.2 Liikerakennuksen suunnittelun vaiheet

Liikerakennuksen suunnittelun lähtökohtana pidettiin keskustan suuntaan sijoitettavaa terassia sekä pääsisäänkäyntiä. Luonnollisesti ravintolan keittiö sekä työntekijöiden sosiaali- ja taukotilat sijoitettiin sisäpihan puolelle. Ensimmäisessä luonnosvaiheessa liikerakennuksen katutasoon suunniteltiin tilaajan toiveiden mukaisesti yökerho, rennompia kahvila/pub, ja kaksi liiketilaa, joita tilaajan oli tarkoitus vuokrata muille yrittäjille. Yökerhon ja kahvilan väliin sijoitettiin yhteinen keittiö sekä asiakkaille yhteiset wc-tilat. Wc-tilat sijoituivat yökerhon puolelle ulkoseinälle. Ratkaisu oli hieman epätavallinen, mutta sitä perusteltiin sillä, että wc-tilojen täytyi sijaita rakennuksen keskellä, jotta molempien puolien asiakaskäynti saniteettitiloihin onnistuisi. Muuta järkevää keskeistä paikkaa ei valitun sijainnin lisäksi ollut, keittiönkin sijaitessa aivan rungon keskellä. Ratkaisu ei muodostunut suunnitelman kannalta ankeaksi, sillä hämyisen yökerhotilan ulkoseinälle ei muutenkaan haluttu aukotusta. Sisäänkäyntejä haluttiin kaksi eri puolille rakennusta, jotta tiloja voitaisiin pitää myös erikseen auki ja ruuhkalta voitaisiin välttyä.

Toiseen kerrokseen kahvilan ylle muodostui parvi, joka luo terassille suojaisen katoksen. Katoksesta haluttiin näyttävä ja kutsuva, ja sen piti sopia rakennukseen kokonaisuutena. Katosta ja ravintolan parvea kannattelee vaikuttavat liimapuu-palkit ja pilarit. Kantavat puurakenteet ovat esillä ulko- ja sisätilassa, ja ne muodostavat mielenkiintoisen yhteyden kahvilan ja terassin välille. Terassin puolella liimapuut muodostavat rytmikkään julkisivuaiheen, ja sisällä rakennuksessa ne toimivat rakenteellisen tehtävänsä lisäksi asiakastilaa rajaavana elementtinä. Parven ansiosta kahvilaan saatiin riittävä määrä asiakaspaikkoja. Tilaaja halusi sisällyttää korttelisuunnitelmassa Taidekaupungin henkeä, joten liiketilojen yläpuolelle toiseen kerrokseen sijoitettiin taidetila, jota voi käyttää galleria- tai työskentelytilana. Tilaan sijoitettiin ateljeehenkeä mukaileva kattoikkuna, josta luonnonvalo saadaan tulvimaan sisälle. Taidetilaan suunniteltiin vain muutama iso ikkuna, ikään kuin kehyksiksi kirkolle päin avautuville näkymille. Muu seinätila on varattu taiteen esittelyn ja luomisen tilantarpeisiin. Tekninen tila muodostui toiseen kerrokseen aivan keittiön päälle keskelle rakennusta, joten tekniikka ja ilmanvaihto kulkeutuu kaikkiin rakennuksen tiloihin mutkattomasti.



KUVA 23: Liikerakennuksen ensimmäiset luonnokset, ei mittakaavassa (Kortelainen & Rajala 2022)



KUVA 24: Havainnekuva liikerakennuksesta (Kortelainen 2022)



KUVA 25: Havainnekuva ravintolan sisätiloista (Rajala 2022)

Ensimmäiset luonnokset lähetettiin tilaajalle kommentoitavaksi, jonka jälkeen kävimme hänen ajatuksiaan läpi yhteisessä palaverissa. Yökerhosta haluttiin luopua kokonaan ja kyseisestä tilasta haluttiin karaokebaari-tyylinen rennompaa paikka. Kahvila ja karaokebaari haluttiin entistä yhteneväisemmäksi tilaksi, jota laajennettiin entistä suuremmaksi vuokrattavien liiketilojen väistyessä kokonaan pois. Tyhjistä liiketiloista luovuttiin siis kokonaan ja niiden paikalle muodostui esiintymislava. Liiketiloista luopuminen tuntui hyvältä ratkaisulta, sillä Mäntän

keskustassa on paljon tyhjiä liiketiloja jo entuudestaan. Tämän suunnitelman lähtökohdaksi on kuitenkin elävöittää korttelia sekä keskustan aluetta, eikä luoda lisää tyhjiä tiloja.

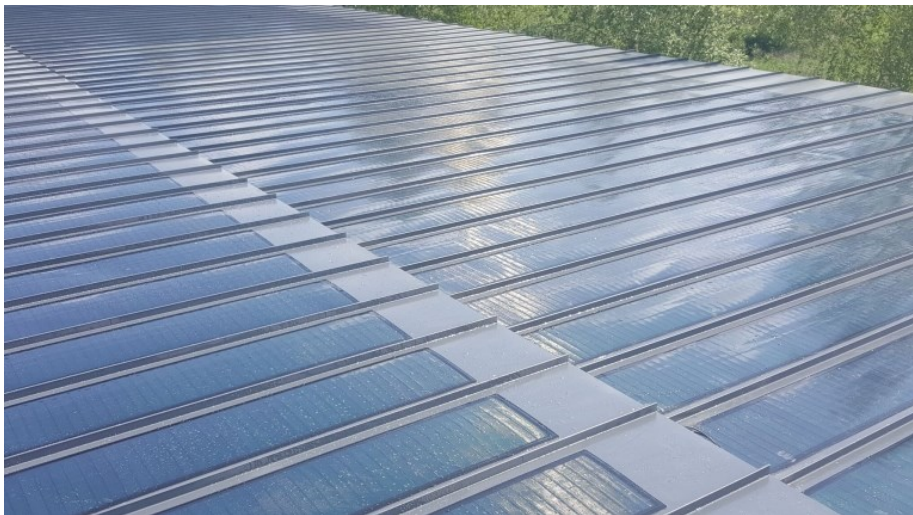
Tilajailla oli myös toive, että rakennuksen yksikerroksisen osan päälle suunniteltaisiin kattoterassi. Kattoterassille tehtiin sujuvasti kulku parven kautta. Henkilökunnalle suunniteltiin portaat sisäpihan puolelle heti keittiön ulko-oven viereen, joten asiakkaat ja henkilökunta voivat käyttää omia portaitaan ruuhkan ja tungoksen välttämiseksi. Kattoterassi on viihtyisä etenkin kesäisin ja sen ansiosta asiakaspaikkoja syntyi entistä enemmän. Taidetilaan tehtiin itsenäinen LE-kevythissillä varustettu käynti maantasokerroksesta, ja toiseen kerrokseen sijoitettiin pariovet, jotta taidetila ja ravintolan parvi voivat olla toisiinsa yhteydessä.



Kuva 26: Liikerakennuksen toiset luonnokset (Kortelainen & Rajala 2022)

5.3.3 Asuinkerrostalon suunnittelun vaiheet

Asuinkerrostalon suunnittelu aloitettiin tilaajan toiveita pohtien. Hän halusi tyylikästä, muodikasta arkkitehtuuria, joka sopii ympäröivään rakennuskantaan. Rakennuksen katolla tuli olla trendikäs ja hulpea kattoterassi upeilla näkymillä joko kirkon puistoon tai viereiselle Koskelanlammelle. Rakennusmateriaalien toivottiin olevan hillittyjä, mutta edustavia, ja suunnittelussa tuli ottaa huomioon ekologisuus ja kustannustehokkuus. Jo varhaisessa vaiheessa mietittiin korttelin rakennusten pintamateriaaliksi vaaleaa rappausa, jota korostettaisiin erilaisilla tehostemateriaaleilla, kuten vaalealla puuverhouksella/-rimoituksella sekä mustalla teräksellä. Pintamateriaalina vaalea rappaus on historiassa kulkenut käsi kädessä punatiilen kanssa, joten se on luonnollinen valinta kohteeseen Mäntän punatiilisen historian kontekstissa. Samaan aikaan rappaus yhdistettynä maanläheiseen ja lämpimään puutehostepintaan alleviivaa rakennuksen luonnetta juurikin Mäntykorttelin uutena huippuna. Ennen kaikkea rappaus toimii myös korttelia yhtenäistävänä elementtinä. Ekologisuuden nimissä ehdotimme tilaajalle uutta Virte Solar -aurinkokattoratkaisua, joka on kuin perinteinen konesaumattu/lukkosaumattu peltikatto jossa kattopeltiin on integroitu aurinkopaneeleja. (Virte Solar Oy, N.d, 2-3)



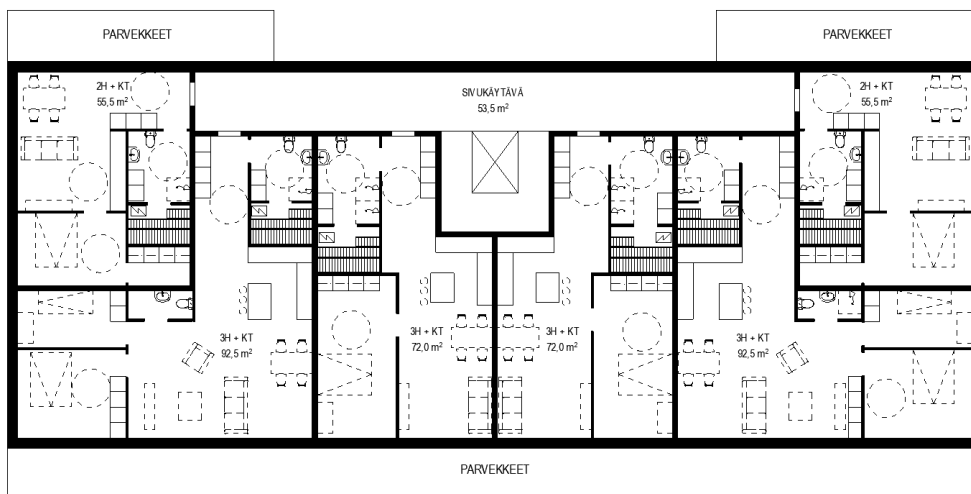
KUVA 27: Virte Solar Aurinkokatto (Virte Solar Oy, N.d.)

Asia, jota ei voitu sivuuttaa, oli autopaikoituksen tarve asuinkerrostalon asukkaille. Tontille ei ollut mahdollista saada tilan puutteen vuoksi mahdutettua kaikille

asukkaille parkkipaikoitusta. Ehdotettiin ratkaisua, jossa solmittaisiin pysäköinti-sopimus kaupungin kanssa keskustan tyhjien autopaikkojen hyödyntämiseksi. Näin tontille ei tarvitsisi suunnitella kymmeniä parkkipaikkoja asukkaille, vaan he saisivat kukin tarpeensa mukaan vuokrata kaupungilta autopaikkoja keskustorilta. Ainoat tontille suunnitellut autopaikat ovat LE-autopaikkoja, ja ravintolan työntekijöiden autopaikkoja.

Kun tilaajan kanssa oli keskusteltu asuinkerrostalon tilallisista ja toiminnallisista lähtökohdista, päädyttiin seuraaviin tavoitteisiin: Asuntoja tulisi suunnitella taloon mahdollisimman paljon, ja niiden tulisi olla huoneluvultaan vähintään kaksioita ja enintään kolmioita. Jokaisessa asunnossa tulisi olla sauna ja parveke tasa-arvoisilla näkymillä.

Kerrostalon pohjasuunnittelua lähestyttiin sivukäytäväratkaisulla, joka tuntui mallina tilaajan tontille luontevasti soveltuvalta ratkaisulta. Ohjeistuksena käytettiin Helsingin Kaupungin laatimaa selvitystä Kerrostalojen kehittäminen - talotyypiselvitys. Peruskerroksen pohjapiirros suunniteltiin melko toimivaksi, jonka jälkeen lopputulosta analysoitiin tarkemmin. Periaatteessa sivukäytäväratkaisu on ajatuksen tasolla toimiva. Peruskerrokseen saatiin suunniteltua neljä kolmiota, joista kaikilla on tasa-arvoiset näkymät kirkonpuistoon, sekä kaksi kulmakaksiota, joista toisen ikkunat osoittavat keskustaan päin ja toisen Koskelanlammelle päin. Kaksioiden pohjat olivat mainiot, mutta rungon keskelle sijoittuvat kolmiot tuntuivat suuresta koostaan huolimatta pimeiltä ja ahtailta, sekä niiden tilat kompromisseilta. Tämä tuntuu olevan sivukäytäväkerrostalojen olennaisin haaste. Mallin ongelmallisuus johtuu siitä, että ikkunoita saadaan niin monessa asunnossa ainoastaan yhdelle seinälle. Kun kaikkiin makuu- ja olohuoneisiin on saatava ikkunoita, muodostuvat huoneet vierekkäin ikkunaseinälle. Tämä luo asuntojen tiloista väkisinkin kapeita ja tiukkoja. Kaiken tämän lisäksi asuntoja oli kuitenkin jokaisessa asuinkerroksessa vain kuusi, ja se ei tyydyttänyt tilaajaa. Muita vaihtoehtoja alettiin tarkastella kerrostalon toteuttamiseksi.



KUVA 28: Pohjapiirros sivukäytäväkerrostalosta, ei mittakaavassa (Kortelainen & Rajala 2022)

Tonttia analysoitiin uudelleen ilmakuvien perusteella. Tämän seuraukseni huomattiin, että sisäpihan puoleiset asunnot ja niiden näkymälliset/toiminnalliset mahdollisuudet tuomittiin virheellisesti. Vaikka kerrostalon eteläsivulle sijoittuvat asunnot suuntautuvatkin vihreän kirkkopuiston suuntaan, toiselle puolelle avautuvat esteettömät näkymät Koskelanlammelle oli jätetty huomioimatta täysin. Alkuperäistä havainnointia rajoittivat korttelin nykyisen sisäpihan luotaantyöntävä ilme ja nykyisen hotellirakennuksen suuntaus tontilla. Hotellirakennuksen korvaavan asuinkerrostalon uusi rajan suuntainen sijoitus tekee sisäpihasta avaramman ja avaa näkymiä parempaan suuntaan, joten suunnittelutehtävää lähestyttiin perinteisen keskikäytävämallin mukaan.



KUVA 29: Ilmakuva Mäntän keskustasta (Mänttä-Vilppulan kaupunki)



KUVA 30: Pohjapiirros keskikäytäväkerrosta, ei mittakaavassa (Kortelainen & Rajala 2022)

Kerrostalon pohjapiirrosten suunnittelun jälkeen siirryttiin tarkempaan julkisivusommitteluun. R. Erik. Serlachuksen kadun puoleinen sivu suunniteltiin yhtenäiseksi parvekevyöhykkeeksi. Parvekkeiden seinät jatkuvat talon päädyistä samassa ulkoseinälinjassa, jolloin ne muodostuvat yhtenäiseksi kokonaisuudeksi muun talon kanssa. Julkisivuun tuo syvyyttä parvekkeiden sisäseinien puuverhoilu, joka tuo rakennuksen ulkoasulle sen kaipaamaa lämpöä. Parvekejulkisivun uloin seinä koostuu parvekelasituksesta, mustasta teräsrimoituksesta, ja valkoiseksi rapatuista seinäelementeistä. Seinäpätkät tuovat julkisivuun mielenkiintoista ja leikittelevää rytmikkyyttä. Yhdessä elegantin teräsrimoituksen kanssa ne toimivat myös tärkeänä aurinkosuojana etelän puolille asunnoille. Sisäpihan parvekkeet toteutetaan lasitettuina itsensä kantavina parveketorneina.



KUVA 31: Julkisivupiirros kerrostalosta etelään, ei mittakaavassa (Kortelainen 2022)

Kerrostalon kattomuoto suunniteltiin toistamaan liikerakennuksen epäsymmetristä harjaa. Harjan muodon ja kaltevuuskulman suunnittelussa oli ensisijaisen tärkeää löytää sopiva ratkaisu, joka on tarpeeksi erilainen viereisen suojellun rakennuksen katon muotokielestä. Katon muodolla haluttiin tehdä selkeä erottelu modernin ja arvokkaan vanhan arkkitehtuurin välillä. Uutta ja vanhaa arkkitehtuuria erottaa myös aurinkopeltikatteen musta väri.



KUVA 32: Havainnekuva sisäpihalta (Kortelainen 2022)



KUVA 33: Kerrostalon peruserkerroksen viimeisin versio, ei mittakaavassa (Kortelainen & Rajala 2022)

5.4 Lopputuotokset

5.4.1 Valmiit suunnitelmat

Korttelin rakennuksista muodostui yhtenäinen kokonaisuus, joka uusien rakennusten puolesta kunnioittaa vanhaa ja suojeltua Mäntykorttelin ensimmäistä rakennusta. Rakennukset istuvat ympäröivään rakennuskantaan ja Mäntän keskuksen teolliseen ja taiteelliseen henkeen saumattomasti.



KUVA 34: Havainnekuva koko korttelista (Kortelainen 2022)

Rakennusten väliin, R. Erik Serlachiuksen kadulle, muodostuu piha-alue, joka toimii viihtyisänä oleskelutilana ja toimii sujuvasti kirkkopuiston jatkumona. Oleskelutila on helposti korttelin asukkaiden sekä muiden kaupunkilaisten tavoitettavissa. Rakennukset sijoittuvat suunnitelmassa lähelle katutilaa, tontin rajojen suuntaisesti ja muodostavat siten ehjemmän katutilan keskustan ja kirkon suuntaan.



KUVA 35: R. Erik Serlachiuksen katu, nykytilanne (Kortelainen 2022)



KUVA 36: R. Erik Serlachiuksen katu, havainnekuva (Kortelainen 2022)

Katunäkymä R. Erik Serlachiuksen kadulle muuttuu viihtyvämmäksi ja helpommin lähestyttäväksi nykytilanteeseen nähden. Julkisivu on yhtenäinen ja suuret ikkunat sekä terassi kutsuu ihmisiä luokseen.



KUVA 37: Hotellirakennus, R. Erik Serlachiuksen katu (Kortelainen 2022)



KUVA 38: Havainnekuva kerrostalosta, R. Erik Serlachiuksen katu (Kortelainen 2022)

Myös nykyisen hotellirakennuksen paikalle suunniteltu kerrostalo muuttaa R. Erik Serlachiuksen kadun ilmettä tyylikkäämmäksi ja yksinkertaisemmaksi nykytilaan verratessa.

Opinnäytteessä suunniteltiin tontille yhteensä noin 3525 kem² verran uudisrakentamista. Liikerakennuksen osuus tästä on noin 685 m², ja asuinkerrostalon noin 2840 m². Asiakkaalle lähetettävät suunnitelmaplanssit ja lopulliset kuvat löytyvät tämän tekstiosuuden lopusta, liiteosiosta.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytteen tavoitteena oli elävöittää ja kaunistaa Mäntän keskustan Mäntykorttelia historiaa kunnioittavan uudisrakentamisen keinoin. Työn tilaajalle, Hannu Viertokoskelle, laadittiin hänen tavoitteidensa mukaiset hankesuunnitelmatasoiset piirustukset, joiden avulla hän voi tulevaisuudessa ryhtyä hakemaan alueelle kaavamutosta.

Suunnitelmat saatiin lopulta laadittua kaikkia työn osapuolia miellyttäviksi, ja koemme, että löysimme suunnitteluprosessissa toimivat ratkaisut Mäntän keskustan kenties keskeisimmän korttelin siivoamiseksi ja kehittämiseksi. Liikerakennuksen kulmaterassi ja sisään kutsuva avattava lasiseinä ovat luontevassa paikassa keskustaan tulevien ihmisten näkökulmasta. Liikerakennuksen kulma muodostui hyvin särmikkääksi, muttei liian aggressiiviseksi nykyisen Morgan Kanan sahalaitailmeen tavoin. Asuinkerrostaloon saatiin lopulta tilaajan toiveiden mukaisesti paljon asuntoja maltillisella kerroslukumäärällä. Kerrostalosta muodostui moderni ja trendikäs, muttei kuitenkaan kaupungin vanhaa merkittävää rakennuskantaa dominoiva. Kerrostalosta avautuu kaikille asukkailleen raikkaat ja miellyttävät näkymät ympäristöön, ja asunnot ovat järkevän mallisia sekä toteutettavuudeltaan realistisia. Saimme mielestämme laadittua hyvän ja kaupunkikuvaan arkkitehtonisilta piirteiltään sopivan kokonaisuuden.

Pääsimme työn aikana syventymään paljon aiempaa laajemmin kerrostalosuunnitteluun, sillä kyseessä oli oikea tilaaja ja hänen intressinsä kaupungin kehityksen kannalta. Opimme myös suunnittelutyön edetessä valtavasti uutta liiketila- ja ravintolasuunnittelusta, johon ei ollut opiskelujemme aikana paljoa pureuduttu. Työmme tilaajalle oli tärkeää, että hänen ravintola-alan yrityksensä ja sen kehittämismahdollisuudet olivat tärkeysjärjestyksessä ensimmäisenä tilasuunnitteluun liittyen. Kokonaisuudessaan projekti oli todella hyödyllinen oppimisen kannalta, ja toivomme toden teolla, että tilaajamme yhteistyökumppaneineen päättää sen toteuttaa.

LÄHTEET

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy. 2015. Rakennetun ympäristön selvitys. Pdf-dokumentti.

https://www.manttavilppula.fi/site/assets/files/8312/05_rakennetun_ympariston_selvitys_hweb.pdf

FCG-arkkitehdit. 2016. Mäntän keskustan yleissuunnitelma. Pdf-dokumentti.

https://www.manttavilppula.fi/site/assets/files/12069/mantan_kaustan_yleissuunn_raportti_31-08-2016.pdf

Museovirasto. 2009. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. Verkkosivu. Luettu 2.5.2022.

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1889

Mänttä-Vilppulan kaupunki. 2017. Mänttä-Vilppulan keskusta-alueiden elinvoimalaskenta. Verkkosivu. Luettu 25.5.2022.

<https://www.manttavilppula.fi/elinkeinoelama/elinkeinoelaman-uutisia/mantta-vilppulan-keskusta-alueiden-elinvoimalaskenta/>

1. Kauppalanosan korttelin AL 107 tontin nro 1 asemakaavan muutos. 1969. Pdf-dokumentti.

http://paikkatieto.airix.fi/paikkatieto/mantta-vilppula/liitteet/M4-69_ALKU-PERK.pdf

Mänttä-Vilppulan kaupunki. 2018. Taidekaupungin liikenteen kehittämissuunnitelma on valmis. Verkkosivu. Luettu 16.5.2022.

<https://www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/kaupunki-tiedottaa/taidekaupungin-liikenteen-kehittamissuunnitelma-on-valmis/>

Mänttä-Vilppulan kaupunki. N.d. Asemakaavan ja ranta-asemakaavan muuttaminen tai laatiminen. Verkkosivu. Luettu 2.5.2022.

<https://www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/kaavoitus/asemakaavan-ja-ranta-asemakaavan/>

Mänttä-Vilppulan kaupunki. N.d. Keskustan kehittämiskyselyn tulokset. Verkkosivu. Luettu 1.3.2022.

<https://www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/kaavoitus/mantan-keskustan-kehittaminen/keskustan-kehittamiskyselyn-tulokset/>

Pinja Metsäranta 2015. Mänttä kasvoi teollisuuden ympärille. Verkkosivu. Luettu. 2.5.2022.

[https://www.kulttuuriymparistomme.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Artikkelit/Teollisuusymparistot/Mantta_kasvoi_teollisuuden_ymparille\(37477\)](https://www.kulttuuriymparistomme.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Artikkelit/Teollisuusymparistot/Mantta_kasvoi_teollisuuden_ymparille(37477))

Virte Solar Oy. N.d. Virte Aurinkokatto. Verkkosivu. Luettu 9.5.2022.

<https://www.virtesolar.fi/virte-aurinkokatto>

7 LIITTEET

Liite 1. Korttelikehityssuunnitelmaplanssit